

Nota: Het vooronderzoek aan de Lierseweg te Herentals

**Ward Decramer
Annelies De Raymaeker**

**Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba**

Hoofdstuk 1 Samenvatting bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens van het bureauonderzoek

Projectcode:	2017J17 (bureauonderzoek)
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande verkavelingsaanvraag met in totaal een oppervlakte van ca. 16317m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Herentals, Lierseweg (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x= 181642, y= 207072 punt 2: x= 181814, y= 207311 Afd. 2, Sectie D, percelen 618B, 617P, 617M, 434Z2, 434W2, 434K, 434L, 435A2
Relevante termen¹:	Bureauonderzoek, Steentijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, Nieuwste Tijd
Bebouwde zones:	Geen

¹ Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

Nota: Het vooronderzoek aan de Lierseweg te Herentals

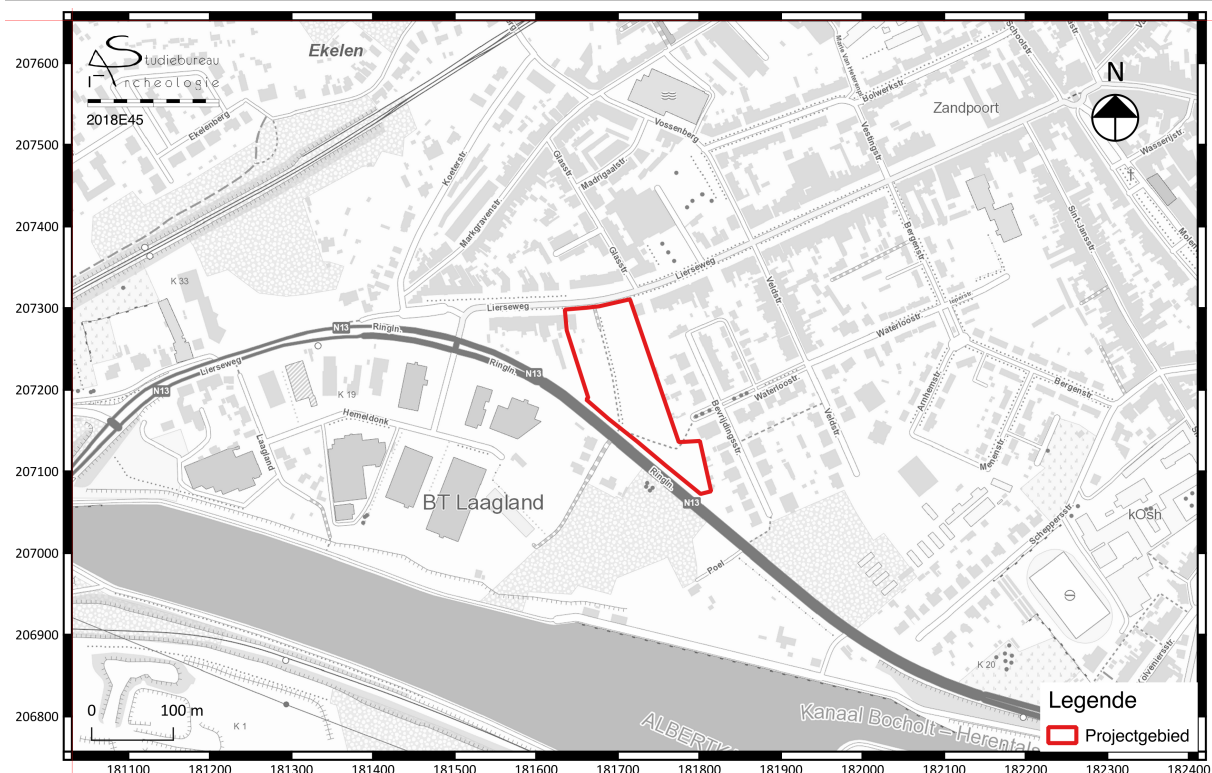

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

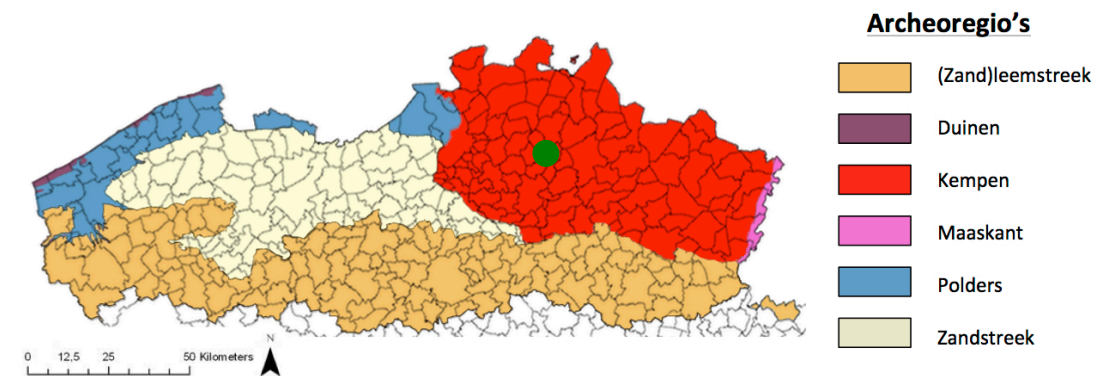

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's².

² <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

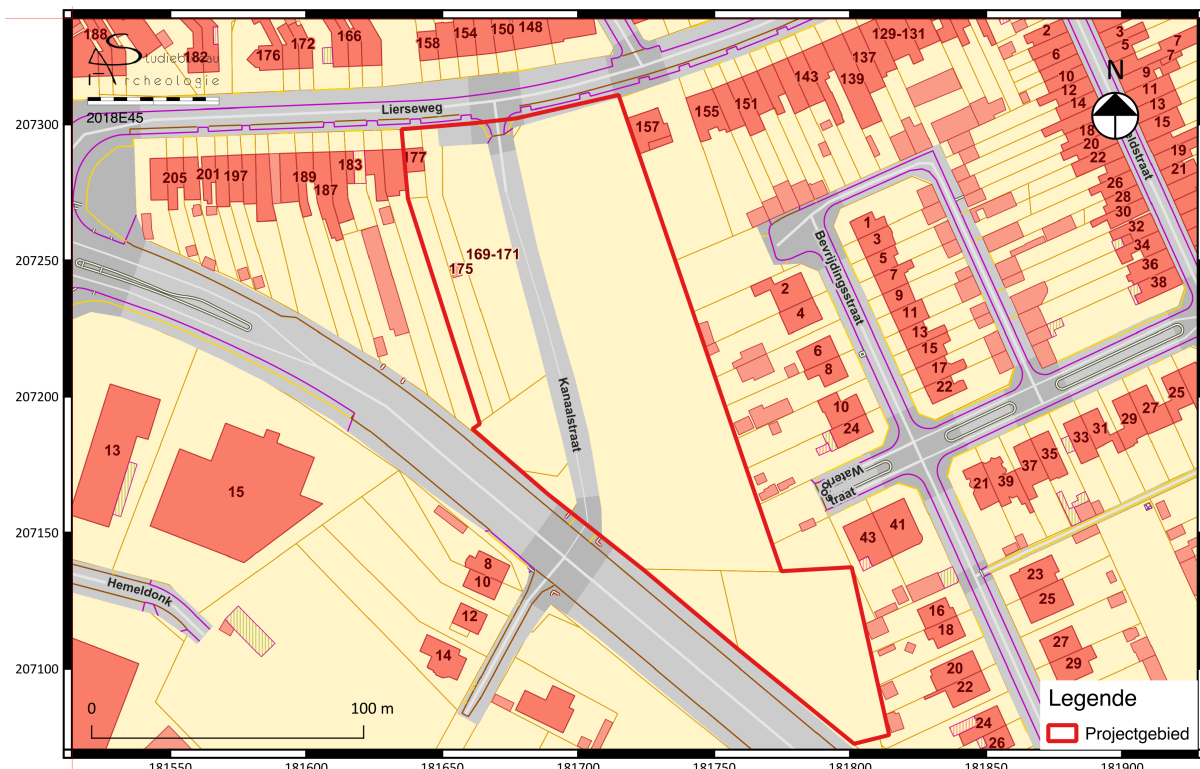

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

Fig. 1.4: Meest recente luchtfoto (2018) met situering van het projectgebied (© Geopunt Vlaanderen).

1.2 Synthese en advies archeologienota in uitgesteld traject

Studiebureau Archeologie bvba heeft in Oktober 2017 een archeologienota geschreven naar aanleiding van de verkavelingsaanvraag aan de Lierseweg te Herentals (fig. 1.1).³ Het gaat om een projectgebied met een totale oppervlakte van ca. 16317 m². Deze archeologienota bestond enkel uit een bureauonderzoek. De geadviseerde werkzaamheden (archeologisch vooronderzoek) dienden in uitgesteld traject uitgevoerd te worden omdat een deel van het projectgebied nog steeds bebost en begroeid is.

Onderstaande synthese komt integraal uit het bureauonderzoek van de betreffende archeologienota:

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksterrein interessante en relevante archeologische waarden kan bevatten. Het projectgebied ligt op ongeveer 700 m van het stadscentrum van Herentals en ligt in een glooiend landschap in de buurt van water. Het is verder mogelijk dat een podzol onder de plaggenbodem ligt. Dit zorgt voor een verhoogde bewaringskans van mogelijke in situ steentijd artefactensites. In de directe omgeving zijn er echter geen steentijdartefacten gevonden. Een ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek kan dit mogelijk verklaren. Hetzelfde kan gelden voor de trefkans voor grondsporensites vanaf de metaaltijden. Ook hier kan het ontbreken aan grootschalige archeologische inventarisaties een rol gespeeld hebben in onze kennis met betrekking tot de bewoning in en rond Herentals.

Het projectgebied ligt dicht in de buurt van het historisch stadscentrum van Herentals. In de buurt van en in het stadscentrum is dan ook veel middeleeuws materiaal teruggevonden. De archeologische verwachting voor de middeleeuwen wordt hierdoor als hoog ingeschat.

De CAI toont in de omgeving enkele vondsten en architectuur uit de nieuwe tijd. Verder ligt het projectgebied dicht in de buurt van het historisch stadscentrum van Herentals. Het historisch kaartmateriaal toont echter geen bebouwing op het projectgebied

Verder bouwend op de informatie uit het bureauonderzoek werd archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd:

Vervolgonderzoek zonder ingreep in de bodem.

Methode	Opportuin	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Ja	<i>Het is zinvol of nuttig om in de toekomst een verkenning van de lithostratigrafische opbouw van het terrein uit te voeren door middel van een landschappelijk booronderzoek. De resultaten van het onderzoek kunnen een antwoord verschaffen op de mate in hoeverre er nog sprake is van een intacte bodemopbouw en of er sprake is van een afgedekte (Holocene) (paleo)bodemvorming (podzol). Specifiek voor dit terrein staat een zone op de bodemkaart aangeduid als OB. Een landschappelijk booronderzoek zal kunnen bepalen welk type bodem hier aanwezig is.</i>

³ Claessens en De Raymaeker, 2017.

Nota: Het vooronderzoek aan de Lierseweg te Herentals

		<i>In deze fase is het echter niet mogelijk en niet wenselijk om een dergelijk onderzoek op te starten. Het terrein is deels in gebruik als opslagplaats voor bulkgoederen en bebost. Het nu al uitvoeren van een landschappelijk booronderzoek is niet gewenst.</i>
--	--	--

Vervolgonderzoek met ingreep in de bodem.

<i>Verkennd archeologisch booronderzoek</i>	<i>Ja/Nee</i>	<i>Indien bij het landschappelijk booronderzoek wel de resten van een paleobodem (podzol onder plaggenbodem) worden aangetroffen, wordt overgegaan tot een verkennend archeologisch booronderzoek⁴. Dit heeft als doel het opsporen van mogelijke in situ archeologische artefactensites. Wanneer er geen paleobodem wordt aangetroffen bij het landschappelijk booronderzoek kan onmiddellijk worden overgegaan tot het trekken van proefsleuven⁵.</i>
<i>Waarderend archeologisch booronderzoek</i>	<i>Ja/Nee</i>	<i>Indien tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek lithische artefacten worden aangetroffen, wordt overgegaan tot deze methode. Deze methode heeft als doel een reeds opgespoorde site door middel van boringen te evalueren en geeft in functie daarvan een zone om af te bakenen voor een (steentijd)opgraving.</i>
<i>Proefsleuven en/of proefputten</i>	<i>Ja/Nee</i>	<i>Het is wenselijk om deze methode toe te passen op het terrein indien uit de voorgaande onderzoeken een potentieel tot kennisvermeerdering blijkt door de uitvoering van dit onderzoek. Ook wanneer een door middel van archeologische boringen gelokaliseerde steentijdsite zich niet over het hele terrein lijkt uit te strekken, zullen er proefsleuven worden getrokken over het resterende oppervlak om mogelijk aanwezige sites met bodemsporen op te sporen en af te bakenen. Op dit moment in de vergunningsprocedure is dit vervolgonderzoek met ingreep in de bodem echter nog niet mogelijk. Om beter ruimtelijk inzicht toe te laten is het nodig een groter percentage van het terrein (12,5%) te onderzoeken dan de voorgaande onderzoeksmethoden, wat resulteert in een grotere schadelijke impact op het bodemarchief. Deze methode is echter niet overdreven schadelijk te noemen. Ondanks de grotere schadelijke impact op het bodemarchief is deze onderzoeksmethode nodig om verdere uitspraken te kunnen doen over de eventuele aanwezigheid van een archeologische site op het terrein.</i>

⁴ In overeenstemming met de Code Goede Praktijk 8.4.

⁵ In overeenstemming met de Code Goede Praktijk 8.6.